

Chinese stilte is een weldadige ervaring

MUZIEK Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard. Chinese Stilte. Gehoord: 11/2, Muziekgebouw aan 't IJ.

Dit jaar is het twintig jaar geleden dat Joël Bons, artistiek leider van het Nieuw Ensemble, voor het eerst naar China ging om te zoeken naar veelbelovende componisten. Eline Flipses film *De oogst van de stilte* getuigt van die eerste, meteen al spraakmakende ontmoeting.

Twintig jaar en 75 nieuwe composities verder is een Nieuw Ensemble-avond in de extreem gedetailleerde akoestiek van het Muziekgebouw een weldadige ervaring. Zeker wanneer je erin slaagt om ieder muzikaal verwachtingspatroon uit te schakelen, openbaart zich hier een horizonloos klanklandschap, met weldadige verstillingen en heftige erupties.

Die uitbarstingen kunnen intenser zijn dan de hardst denkbare rock. Een typische gedachte tijdens een Nieuw Ensemble-avond: wat is het toch een daad van agressie om de stilte zomaar op te offeren aan een noot.

Ditmaal presenteert men bij wijze van 'best of' zes reprises rond

het Taoïstische principe van de stilte. Bij de eerste twee stukken vloeien de gedachten helaas al snel weg van deze onaantrekkelijke stukken van weleer - hoezeer in Mo Wupings *AO* de fagot ook tot leven komt als een brommende, bijna jazzy zwaargewicht.

Geslaagder is Chen Qigangs *Concerto pour un instrument de silence*, met een prominente rol voor de guqin, een lapsteelachtig instrument. Xu Shuya weet hierna met *In nomine II* overtuigend de sheng op te nemen in de klank van een westers ensemble. Dit Chinese mondorgel met de ijle, metalerige toon blijkt op hallucinante wijze samen te vloeien met het strijkkwartet.

Een schoolvoorbeeld van de geraffineerde ontmoetingen tussen oost en west waar dit ensemble het patent op lijkt te hebben.

De avond wordt besloten met *Circle with four trios, conductor and audience*, van Tan Dun - inmiddels dankzij de soundtrack van *Crouching tiger, hidden dragon* de bekendste Chinese componist van zijn generatie. Het publiek heeft een belangrijke rol: gecoördineerd

door de dirigent dient men op commando collectief te zuchten, tsjilpen en gillen.

Vooral de door Dun gewenste oerschreeuw is angstaanjagend fel. Deze weigemikte massagil gaat door merg en been: voor het geestesoog verschijnen naar-geestige tafereelen uit het Derde Rijk.

Aan het eind van dit spektakelstuk weet Dun ook nog te ontroeren, met een gloedvolle, door de musici in de zaal in *surround sound* geneuriede melodie.

JAÏR TCHONG